

Podržavamo Ženski sud, Sarajevo maj 2015.

Od 7. do 10. maja u Sarajevu, Bosna i Hercegovina, sastao se Ženski sud u Sarajevu kako bi osudio zločine počinjene tokom ratova na Balkanu tokom 90-ih godina.

Žene iz svih zemalja bivše Jugoslavije svedočile su o još uvek nekažnjenim ratnim zločinima, zahtevajući pravdu iz feminističke perspektive.

Sastav Organizacionog odbora pokazuje zajedništvo i solidarnost žena, koja prevazilazi etničke podele uzrokovane raspadom bivše Jugoslavije: iz Bosne i Hercegovine su, naprimer, Pokret Majki enklave Srebrenice i Žepe, tu su i ženske organizacije iz Hrvatske, Kosova, Makedonije, Crne Gore, Slovenije i Srbije.

To je, samo po sebi, veliko dostignuće u trenutku u kojem je Evropa preplavljena rastućim nacionalizmom, pokretima ekstremne desnice koje dele narode po etničkim i religijskim linijama, u trenutku snažnih pokušaja nacionalne homogenizacije, i isključivanjem manjina i raznolikosti, pri čemu se u građanstvu unutar samih država produbljuje jaz stvaranjem međusobno suprotstavljenih „zajednica“.

Koordinaciju i pripremu Ženskog suda vodile su tokom pet godina Žene u crnom iz Beograda, organizacija iz jedne od 'agresorskih' država, a prihvaćene kao članice porodice u Bosni i drugim zemljama bivše Jugoslavije. Ženama u crnom iz Beograda odati je priznanje zbog njihove dosledne podrške ženama iz drugih zemalja, kako tokom rata, tako i nakon njega, a ta podrška je često nosila sobom veoma veliki rizik.

To što su se sastale žene iz svih zemalja bivše Jugoslavije nije samo izraz snažne solidarnosti izvan granica, već je takođe znak jasnog političkog pozicioniranja, koji se suprotstavlja destruktivnim snagama krajnje desnice koja deluje kako na Balkanu, tako i u celoj Evropi.

Ženski sud u bivšoj Jugoslaviji razlikuje se od svih drugih ženskih sudova: smisao ovog suda je u tome što su akterke celokupnog procesa bile žene žrtve i preživele. Tome su prethodile stotine skupova po gradovima, selima sa ženama žrtvama a sve u nameri da one oblikuju celokupni proces, uz najviše uvažavanje i osnaživanje žrtava.

Na Ženskom sudu, žene su svedočile o nasilju pretrpljenom tokom devedesetih, ali i o nasilju u posleratnom periodu, čineći vidljivim kontinuitet nepravdi i nasilja i pokazujući povezanost ratnog i postratnog nasilja.

Posebna pažnja je posvećena **rodnom nasilju**: ratni zločin silovanja, uključujući i njegovu nacionalističku dimenziju, muško nasilje protiv žena. Žene su svedočile i o sadašnjoj političkoj repsiji nad braniteljicama ljudskih prava i o ekonomskom nasilju koje žene trpe nakon ratova. Žene su svedočile i o militarističkom nasilju nad muškim srodnicima.

Tokom pripremnog procesa Ženskog suda pojavile su se dileme i izazovi, prvenstveno u vezi sa pitanjem odgovornosti: nacionalizmu koji neprestano prebacuje odgovornost na 'druge', minimiziranjem zločina počinjenih 'u naše ime', kao preprekama izgradnji pravednog mira.

Ženski sud je obelodanio zločine i počinioce, razotkrivajući isprepletenost različitih vidova nasilja koje žene i dalje trpe u bivšoj Jugoslaviji a koje su posledice rata. Ženski sud je postavio zahteve za pravdom, pokazavši 'snagu internacionalističke solidarnosti žena'. Sem toga, učesnice su se obavezale da će nadzirati ispunjavanje zahteva postavljenih raznim nivoima vlasti.

Na Ženskom sudu u Sarajevu učestvovala su žena iz zemalja u kojima su počinjeni slični zločini: Majke sa Majskog trga (osnivačka linija) iz Argentine; iz Izraela, Palestine, Alžira. Takođe su učestvovala aktivistkinje feminističkih organizacija i mreža iz Australije, Kanade, SAD-a, Italije, Belgije, Velike Britanije, Francuske i Španije.

Izvodi iz nekih svedočenja žena:

„Odlučna sam da učinim vidljivim nepravde, da imenujem zločine i one koji su ih počinili“ (Sabina, Pljevlja, Crna Gora)

„Naša moralna dužnost je da tragamo za istinom“ (Marija, Osijek, Hrvatska)

„Odgovorni za sve ono što smo pretrpjele su još uvijek na vlasti. Oni isti koji su ranije organizovano vršili zločine, sad iz organizovano poriču“ (Sabina, Pljevlja, Crna Gora)

„Sama sam, ali se borim. Nadam se da ću jednog dana doživjeti pravdu“ (Nura, Srebrenica, Bosna i Hercegovina)

„Ženski sud neće izricati presude, ali će doprineti da se stvara klima protiv zločina, a to je veliko ulaganje u budućnost. Moramo da utičemo na naše zajednice, da menjamo svest ljudi“ (Ana, Leskovac Srbija)

„Naša moć je naš glas“ (Sevdije, Priština, Kosovo)

***Žene u crnom
Madrid, 31. maj 2015.***